

Het Sportlandschap van Haarlemmermeer 2

Team Onderzoek, juli 2012

gemeente
Haarlemmermeer

Coverfoto: Margo Oosterveen

Inhoud

INLEIDING	4
HOOFDSTUK 1: SPORT, BEWEGEN EN GEZONDHEID: NORMEN EN HUN HAALBAARHEID	6
HOOFDSTUK 2: SPORTDEELNAME VOLWASSENEN (23+)	9
HOOFDSTUK 3: SPORTDEELNAME KINDEREN (4-11 JAAR) EN JONGEREN (12-23 JAAR)	15
SPORTDEELNAME HAARLEMMERMEERSE JEUGD.....	15
LICHAAMSBEWEGING HAARLEMMERMEERSE JEUGD	16
MEEST BEOEFENDE SPORTEN EN REDENEN OM TE SPORTEN	18
VERSCHILLEN IN SPORT- EN BEWEEGGEDRAG TUSSEN WIJKEN EN EEN VERGELIJKING MET VIER JAAR GELEDEN.....	19
HOOFDSTUK 4: TEVREDENHEID OVER SPORTACCOMMODATIES	22
VERANDERINGEN IN RUIMTE EN ACCOMMODATIES	22
TEVREDENHEID OVER SPORTVOORZIENINGEN	22
TEVREDENHEID TOEGENOMEN; EEN GROEIEND AANTAL VOETBALLERS IS ECHTER KRITISCH	22
SPEELVOORZIENINGEN SLUITEN NIET ALTIJD AAN OP VERANDERENDE BEHOEFTEEN.....	22
ZWANENBURG MIST ZWEMBAD	22
BELANGRIJKE ASPECTEN VAN SPORTVOORZIENINGEN.....	23
HOOFDSTUK 5: NIET-SPORTERS: ACHTERGRONDKENMERKEN EN MOTIEVEN	24
HOOFDSTUK 6: CONCLUSIES EN SIGNALLEN	26
ONDERZOEKSVERANTWOORDING	27
LITERATUURVERANTWOORDING	31
TEAM ONDERZOEK (2008). HET SPORTLANDSCHAP VAN HAARLEMMERMEER 2008. HOOFDDORP: GEMEENTE HAARLEMMERMEER	31
TEAM ONDERZOEK (2010). JEUGDOMNIBUS. HOOFDDORP: GEMEENTE HAARLEMMERMEER	31
TEAM ONDERZOEK (2011). KIJK OP DE WIJK 3. TUSSEN BOCHTEN EN RECHTE LIJNEN. HOOFDDORP: GEMEENTE HAARLEMMERMEER	31
TNO (2010). TRENDRAPPORT BEWEGEN EN GEZONDHEID 2008-2009. LEIDEN: DE BINK	31
TABELLEN BIJLAGE	32

Inleiding

Aanleiding

Het Sportlandschap van Haarlemmermeer 2 is een herhaling van het gelijknamige sportonderzoek uit 2008. Dat onderzoek vormde het startschot voor een reeks metingen, die trends en ontwikkelingen in het sportgedrag van onze inwoners zichtbaar maken. De centrale vraag in dit tweede deel luidt dan ook: is het sportgedrag in Haarlemmermeer sinds 2008 veranderd en zijn daar redenen voor aan te wijzen? Het onderzoek gaat in op sportgedrag en sportmotivatie en laat ook zien hoe onze inwoners bestaande sportaccommodaties in 2012 hebben ervaren. De rapportage is gebaseerd op resultaten uit een grootschalige enquête onder de bevolking.

Dit tweede sportlandschap zal samen met een kwalitatief onderzoek input vormen voor de evaluatie van het vigerende en voor ontwikkeling van toekomstig sportbeleid. Dit kwalitatieve onderzoek zal inzicht bieden in de stand van zaken van verenigingsondersteuning, sportstimulering en topsport (drie afzonderlijke onderdelen uit het sportbeleid van de afgelopen jaren).

Methode

In het voorjaar van 2012 is een grootschalige enquête uitgezet onder inwoners uit vier verschillende leeftijdsgroepen: 4-11 jarigen, 12-17 jarigen, 18-23 jarigen en 23 jaar en ouder. In de eerste drie groepen zijn kinderen/jongeren aangeschreven die nog bij hun ouders/verzorgers wonen; boven de 23 jaar werden zelfstandig wonende jongeren en volwassenen benaderd. De vragen zijn zoveel mogelijk gelijk gehouden aan die in het onderzoek van 2008; dat bleek echter niet altijd mogelijk. Om de resultaten uit beide onderzoeken toch op een betrouwbare wijze te kunnen vergelijken, hebben we een aantal cijfers uit 2008 om moeten rekenen. Hierdoor kunnen de cijfers voor het jaar 2008 in dit rapport soms iets afwijken van die uit het sportlandschap 2008. In de onderzoeksverantwoording lichten we de wijzigingen toe.

We hanteren in dit rapport dezelfde gebiedsindeling als in de *Kijk op de Wijk 3* (2011). Deze publicatie (en achterliggende onderzoeksresultaten) diende als context om verschillen tussen wijken te duiden. Voor verdere uitleg en verantwoording van deze gebiedsindeling en voor specifieke kenmerken van wijken zie *Kijk op de Wijk 3*. (Ook digitaal te raadplegen op: www.haarlemmermeer.nl/onderzoek.)

Kanttekeningen bij het toepassen van de resultaten

Enquêteonderzoek op basis van een steekproef is altijd aan enige onzekerheid onderhevig. Waargenomen verschillen tussen jaren/groepen kunnen ondanks de aselecte trekking toch op toeval berusten. Dit probleem neemt toe naarmate je met minder respondenten moet werken. Hoe meer splitsing van resultaten (aantallen en percentages) naar groepen en wijken des te minder betrouwbaar de waargenomen verschillen. In dit rapport geven we resultaten in tabelvorm zo volledig mogelijk weer; in de tekst doen we echter slechts verslag van 'statistisch significante' resultaten (die resultaten die statistisch *niet* op toeval berusten). Tabelresultaten die niet in de tekst worden beschreven dient men dus terughoudend te gebruiken, er kan immers een toevalsfactor achter schuilen. Om de lezing van de tabellen te vergemakkelijken, hebben we cijfers gebaseerd op minder dan 50 respondenten **niet** afgebeeld; cijfers gebaseerd op 50 tot 100 respondenten zijn grijs gekleurd (net als in het rapport in 2008). Deze grijze cijfers zijn dus statistisch niet betrouwbaar.

Opzet rapport

In het eerste hoofdstuk gaan we in op uiteenlopende sport- en beweegnormen die in Nederland worden gehanteerd en plaatsen daarbij een aantal kanttekeningen. In hoofdstuk 2 beschrijven we het sport- en beweeggedrag van volwassenen in Nederland en in Haarlemmermeer; wij 'zoomen' in op leeftijdsgroepen en op wijken. Ook gaan we in op sportmotieven van volwassenen. In het derde hoofdstuk wordt sportgedrag en motivatie van Haarlemmermeerse kinderen en jongeren beschreven

in drie leeftijdscategorieën: 4-11 jarigen, 12-17 jarigen en 18-23 jarigen. In hoofdstuk vier gaan we in op de tevredenheid met sportaccommodaties. In hoofdstuk vijf draaien we het perspectief om, en geven we inzicht in redenen om *niet* te sporten. In het slothoofdstuk bieden we een overzicht van de belangrijkste conclusies uit dit onderzoek.

Hoofdstuk 1: Sport, bewegen en gezondheid: normen en hun haalbaarheid

Tussen sport, bewegen en gezondheid bestaat een direct verband: je kan bewegen *het goedkoopste medicijn* noemen. Bewegen verlaagt namelijk de kans op kanker en hart- en vaatziekten; doodsoorzaak nummer 1 en 2 in Nederland (TNO, 2010). Meer bewegen houdt ook minder obesitas in, vooral in welvarende landen, een toenemend gezondheidsrisico (Convenant Gezond Gewicht, 2012).

Dat in sportnota's steeds meer gezondheidsdoelstellingen worden opgenomen is geen modegril, maar rust op de intrinsieke relatie tussen sporten en bewegen. Niet sport op zich, maar bewegen als resultaat ervan wordt dan het eigenlijke beleidsdoel. Deze doelverschuiving is ook in het Haarlemmermeerse sportbeleid zichtbaar. Vanaf 2012 is dit percentage dan ook de enige effectindicator van het sportbeleid in de programmabegroting.

Als beweging – weliswaar als resultante van sporten – het beleidsdoel is, hoe dan deze vorm van bewegen te meten? Het antwoord ligt niet meteen voor de hand, want er bestaan in Nederland vier manieren om sporten en bewegen te meten.

- **Sportdeelname volgens de Richtlijn Sport Onderzoek (RSO):** iemand is een sporter als hij de afgelopen 12 maanden ten minste 12 keer heeft gesport. (In het SCP rapport *Sport een leven lang*, wordt hiervoor de norm 'minstens 40 weken per jaar' gehanteerd).
- **Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB):** minimaal 5 dagen per week minstens 30 minuten matig intensieve lichamelijke activiteit (onder de 18 jaar elke dag 60 minuten).
- **Fitnorm:** ten minste drie keer per week gedurende minimaal 20 minuten zwaar intensieve activiteit.
- **Combinorm:** voldoen aan de NNGB, of de fitnorm, of beide.

Hanteren we de RSO-norm dan is ongeveer tweederde van de Nederlandse bevolking sporter te noemen. Zo'n 60% voldoet aan de NNGB-norm en iets meer dan 20% aan de fitnorm; dit leidt ertoe dat wederom tweederde voldoet aan de combinorm. Geheel tegen de verwachting in blijkt de NNGB 'strenger' dan de sportnorm; slechts 3% van de Nederlanders die beweegnorm haalt, bereikt dit door aan de RSO-norm te voldoen (TNO, 2010).

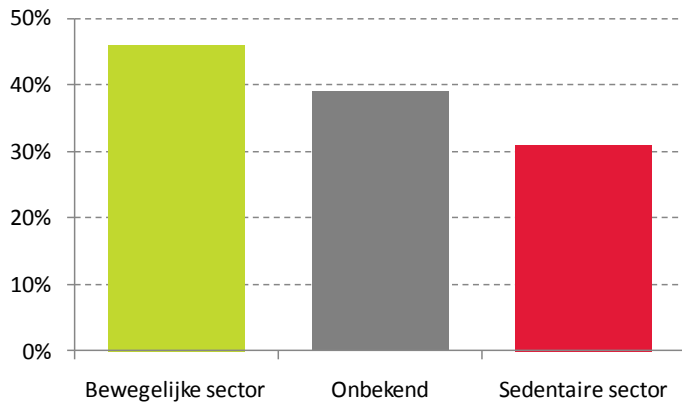
In Haarlemmeer sport 40% van de sporters hooguit wekelijks, daarmee halen zij niet de vijf keer per week bewegen die de NNGB stelt. Daarvoor is blijkbaar meer beweging per week nodig. De fitnorm wordt door sporters daarentegen wel vaker gehaald: bijna 60% van de sporters sport in elk geval vaker dan één keer in de week (het aandeel denk- en miksporters in deze percentages is waarschijnlijk zeer laag). Voor de combinorm geldt hetzelfde als voor de fitnorm, omdat die mede afhankelijk is van het halen van de fitnorm. De vraag dient zich aan: welk type beweging is nu nodig om aan de NNGB te voldoen, als deze door sporten niet of nauwelijks te bereiken is?

Omdat je voor de NNGB minimaal vijf dagen per week moet bewegen, is deze norm meer afhankelijk van dagelijkse beweeggewoonten, dan van intensief sportgedrag. Inwoners met een beroep waarbij veel beweging vereist is halen bijvoorbeeld vaker de NNGB (zie figuur 1.1). Een nog groter verschil is er tussen inwoners die naar hun werk fietsen en zij die met de auto gaan. Fietsers halen de NNGB namelijk twee keer zo vaak (figuur 1.2). Het halen van de NNGB is dus niet voor eenieder even gemakkelijk. Inwoners die in hun eigen woonplaats werken, halen de NNGB vaker dan inwoners die voor werk moeten reizen (figuur 1.3).

Onze moderne sedentaire levensstijl – we brengen een steeds groter deel van onze tijd zittend/liggend door – begint een serieuze bedreiging te vormen voor onze gezondheid (TNO, 2010). Ter compensatie hiervan gaan heel wat mensen meer sporten. Deze trend is zowel landelijk als in Haarlemmeer waarneembaar. Hierdoor halen meer inwoners de fitnorm; aan de NNGB voldoen ze daarmee echter niet altijd (in Haarlemmeer ongeveer 10% van de sporters). Inwoners stimuleren

om de NNGB te halen vanuit sportbeleid is dus niet eenvoudig; de benodigde beweefrequentie wordt immers vooral bepaald door dagelijkse routines en niet primair door sportgedrag. Dagelijkse beweegroutines van inwoners blijken beleidsmatig beperkt te beïnvloeden. Waar mogelijk kan dat effectiever via ruimtelijke ordening- en mobiliteitsbeleid. De fitnorm lijkt voor het meten én volgen van de gezondheidseffecten van sportbeleid dan ook een betere maat.

Figuur 1.1: Percentage Haarlemmermeeders dat de NNGB haalt, naar sector (ingedeeld naar type werk, met veel of weinig beweging)

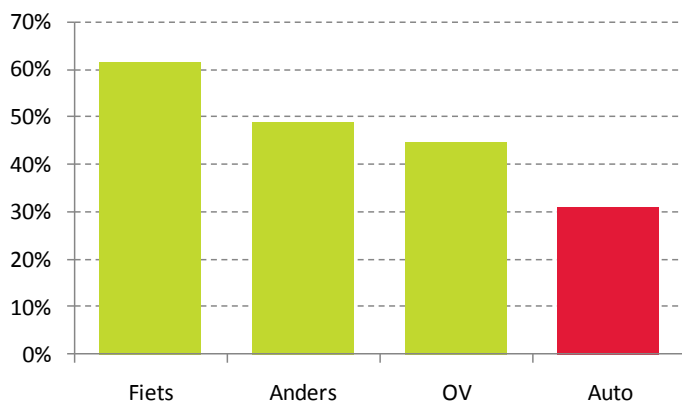
Bewegelijke sector: landbouw, bouw, zorg, consumentendienstverlening (kapper, winkel, kinderopvang)

Onbekend: kennis & onderwijs, overig transport, industrie, luchttransport, groothandel, 'media, ontwerp en kunst', anders

Sedentaire sector: overige zakelijke dienstverlening, financiën, advies en recht, ICT en telecommunicatie, onroerend goed, overheid

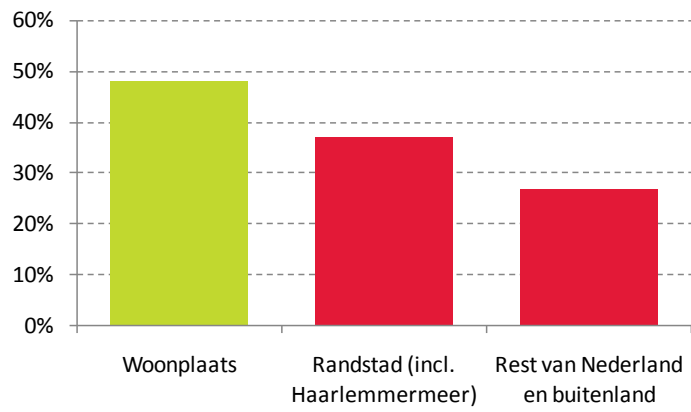
Bron: Bevolkingsenquête 2011.

Figuur 1.2: Percentage Haarlemmermeeders dat de NNGB haalt, naar meest gebruikte vervoermiddel naar het werk

Bron: Bevolkingsenquête 2011.

Figuur 1.3: Percentage Haarlemmermeesters dat de NNGB haalt, naar werklocatie

Bron: Bevolkingsenquête 2011.

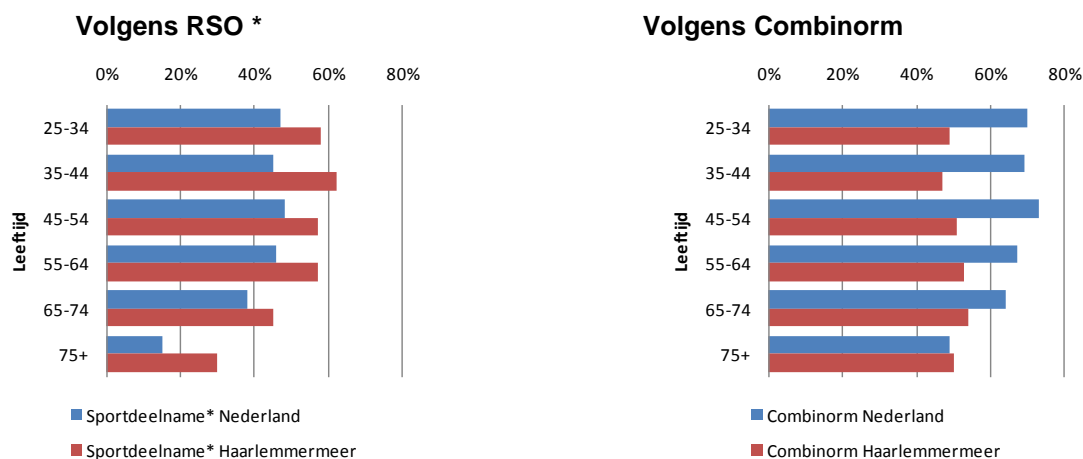
Hoofdstuk 2: Sportdeelname volwassenen (23+)

Een Haarlemmermeerder sport vaker dan de gemiddelde Nederlander. In 2008 was het aandeel sportende Haarlemmermeeders lager dan landelijk; in 2012 is dit zo'n 10% hoger (zie figuur 2.1). Ook volgens de fitnorm doen Haarlemmermeeders het beter dan de gemiddelde Nederlander. Een jonge bevolking en een hoge arbeidsparticipatie bieden hiervoor een verklaring; jongeren en werkenden behoren namelijk tot de meest actieve sporters (*Sport een leven lang*, SCP, 2010).

Onze inwoners bewegen *dagelijks* echter wel *minder* dan landelijk. Haarlemmermeeders halen daardoor ook minder vaak de NNGB (zie figuur 2.5). Bij het samenstellen van de combinorm drukt de lage dagelijkse beweging de positieve score op de fitnorm. Bij de meeste leeftijdscategorieën ligt het percentage inwoners, dat deze norm haalt, in onze gemeente zo'n 20% lager dan landelijk.

In 2012 zijn *minder* mensen gaan bewegen dan in 2008 (zie figuur 2.2). Zowel het aandeel inwoners dat dagelijks beweegt als het aandeel – vooral 24-34 jarigen – dat minimaal maandelijks sport zijn gedaald (zie figuur 2.3). De 24 t/m 34 jarigen die wel sporten zijn minder vaak lid van een sportvereniging of sportschool. In deze leeftijdscategorie zijn degenen die wel sporten dat ook frequenter gaan doen dan in 2008. Dit geldt ook voor sporters in andere leeftijdscategorieën. Wat dagelijkse lichaamsbeweging betreft zijn het juist deze oudere inwoners (45 jaar en ouder) die minder zijn gaan bewegen. Interessant hierbij is dat Haarlemmermeerse 75-plussers in vergelijking met ouderen in Nederland minder sporten, maar wel even vaak de combinorm halen: zij bewegen (*dagelijks*) blijkbaar vaker.

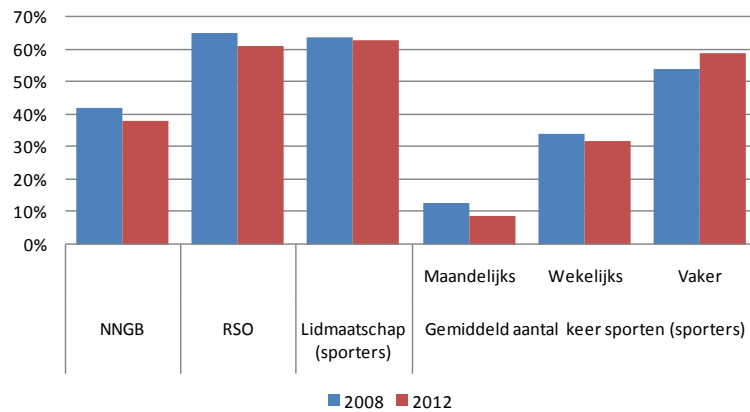
Figuur 2.1: Sportgedrag Haarlemmeer in vergelijking met Nederland, naar leeftijd (2012)

* Sportdeelname is landelijke gedefinieerd als minstens 40 keer per jaar, voor Haarlemmeer als wekelijks.

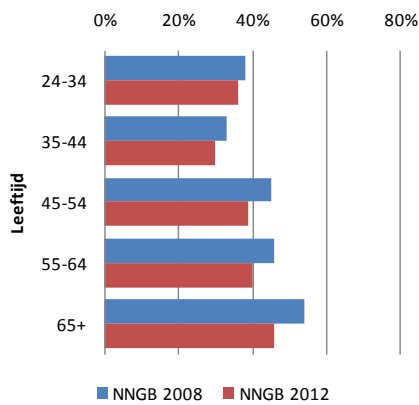
Bron: *Sport een leven lang* (SCP), Bevolkingsenquête 2012.

Figuur 2.2: Sportgedrag in Haarlemmermeer (2008-2012)

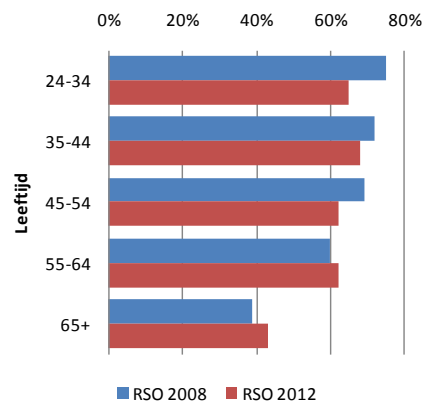

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Figuur 2.3: Sportgedrag in Haarlemmermeer, naar leeftijd Volgens NNGB

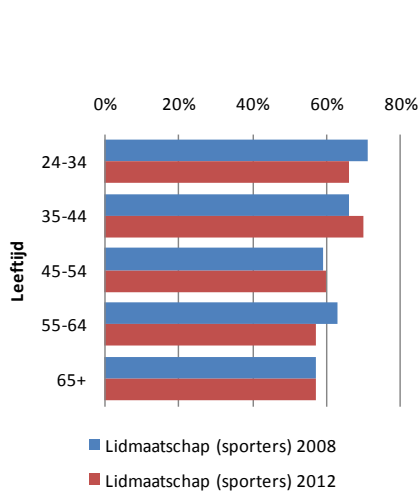

Volgens RSO

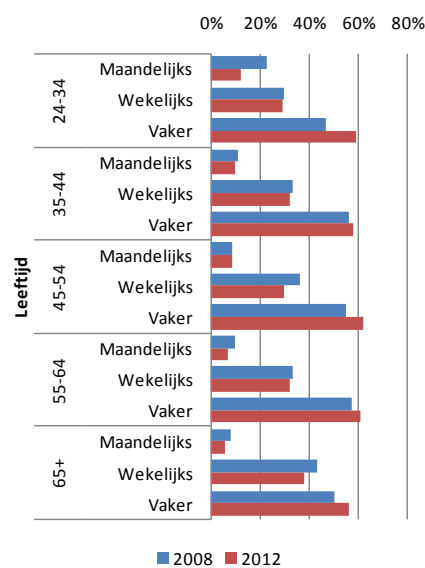

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Figuur 2.4: Sportgedrag in Haarlemmermeer, naar leeftijd Sportlidmaatschap (2008-2012)

Sportfrequentie (2008-2012)

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Inwoners in het spitsuur van het leven (35-44 jaar) hebben minder tijd om dagelijks te bewegen (de NNGB halen ze dan ook minder vaak). De jonge ouders in de *postmoderne wijken* (Vinex) komen door de drukte daar niet aan toe. Wanneer het leeftempo vertraagt en men wat ouder wordt, gaat men weer meer bewegen. Door enkele intensieve beweegmomenten in de week in te lassen weten ook de drukke netwerkstedelingen fit te blijven (zij halen de fitnorm even vaak als andere inwoners). In 2008 was dit in Getsewoud (Nieuw Vennep) minder het geval; inwoners van deze wijk bewogen toen wel meer dan bewoners in Floriande. In 2012 zijn deze twee *postmoderne wijken* in sport- en beweeggedrag meer op elkaar gaan lijken. Dit komt vooral, doordat Getsewouders minder zijn gaan sporten en ook minder zijn gaan bewegen.

In de *grote moderne wijken* in Hoofddorp zijn sinds 2008 minder mensen gaan sporten, vooral in Toolenburg. Toolenburgers lijken in hun sportgedrag meer op inwoners van *postmoderne wijken*; ook zij bewegen en sporten minder dan inwoners uit bijvoorbeeld Bornholm. In Bornholm wordt juist veel dagelijks bewogen, en ook meer gesport dan in andere *moderne wijken*.

De grootste dalingen op het gebied van bewegen doen zich voor in de *mozaïekkernen* en de *kleine moderne wijken*¹. Dit kan een vergrijzingseffect zijn, want het aandeel 65-plussers is daar iets toegenomen. Ongeacht de leeftijd of het type sport dat men beoefent, de belangrijkste redenen om te sporten zijn: “voor de gezondheid” en voor “het halen van voldoende lichaamsbeweging”. Ouderen noemen daarnaast vaker ook andere redenen om te sporten, zoals: “het plezier in de sport”, “de sociale contacten” en “lekker buiten zijn”. Voor veel jongvolwassenen zijn “de prestatie op zich”, “afvallen” of “spierkracht opbouwen” belangrijke drijfveren om te sporten. Ook dient sport voor hen vaak als uitlaatklep voor een druk bestaan (zie figuur 2.8). De meeste sporters, zowel jong als oud, beoefenen een solitaire sport. De motieven om te sporten vallen uiteen in twee groepen. Enerzijds is er een groep die sport met als doel: “fitter en sterker worden” of “afvallen”. Zij nemen vaak deel aan allerlei fitnessactiviteiten. Anderzijds zijn er inwoners die een solosport beoefenen voor hun “ontspanning”, vaak in de vorm van activiteiten in de natuur. De (vaak wat jongere) teamsporter doet dit vooral uit sociale overwegingen. “Sociale contacten aangaan” en “plezier maken met anderen” zijn voor deze groep belangrijke redenen om te sporten.

¹ Het verschil in de *historische kernen* berust waarschijnlijk op toeval.

Figuur 2.5: Percentage inwoners dat in 2012 voldoet aan: NNGB, Fitnorm en Combinorm (Nederland, Haarlemmermeer en wijken en kernen)

	NNGB	Fitnorm	Combinorm
Nederland 18+²	59%	22%	66%

Bron: Bewegen in Nederland 2000-2010 (TNO)

	NNGB	Fitnorm	Combinorm
Haarlemmermeer 24+	38%	31%	50%
24-34 jaar	36%	29%	49%
35-44 jaar	30%	30%	47%
45-54 jaar	39%	32%	51%
55-64 jaar	40%	33%	53%
65 jaar en ouder	46%	28%	53%
Historische kernen	40%	33%	52%
Contrastdorpen	39%	27%	49%
Vijfhuizen	39%	30%	49%
Rijsenhout	42%	26%	50%
Lisserbroek	37%	26%	47%
Mozaïekkeren	39%	32%	51%
Hoofddorp dorp	41%	29%	52%
NV dorp	41%	33%	52%
NV Welgelegen	31%	24%	42%
Zwanenburg	38%	36%	50%
Badhoevedorp	40%	37%	53%
Kleine Moderne wijken	39%	28%	51%
Graan voor Visch	32%	27%	45%
Pax	43%	31%	54%
Linguenda	38%	26%	50%
Grote Moderne wijken	40%	30%	52%
Bornholm	48%	31%	58%
Overbos	40%	32%	53%
Toolenburg	36%	27%	48%
Postmoderne wijken	31%	31%	47%
Floriande	29%	30%	46%
Getsewoud	33%	32%	48%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

² De leeftijdsgrens van de landelijke cijfers (18+) is niet gelijk aan de cijfers voor heel Haarlemmermeer (24+). De tabelverschillen kunnen echter daardoor niet worden verklaard. Dit houdt in dat gepresenteerde verschillen tussen Nederland en Haarlemmermeer wel significant zijn.

Figuur 2.6: Sportgedrag in Haarlemmermeer volgens NNGB en RSO, naar wijktype (2008-2012)

	NNGB		RSO	
	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	49%	40%	57%	59%
Contrastdorpen	43%	39%	63%	63%
Vijfhuizen	41%	39%	65%	68%
Rijsenhout	44%	42%	57%	62%
Lisserbroek	43%	37%	65%	59%
Mozaïekkernen	46%	39%	60%	63%
Hoofddorp dorp	40%	41%	58%	60%
NV dorp	45%	41%	64%	60%
NV Welgelegen	44%	31%	54%	70%
Zwanenburg	55%	38%	56%	59%
Badhoevedorp	50%	40%	56%	65%
Kleine Moderne wijken	47%	39%	66%	53%
Graan voor Visch	*	32%	*	49%
Pax	56%	43%	59%	53%
Linquenda	43%	38%	66%	56%
Grote Moderne wijken	38%	40%	69%	56%
Bornholm	41%	48%	76%	61%
Overbos	31%	40%	56%	51%
Toolenburg	40%	36%	68%	56%
Postmoderne wijken	35%	31%	72%	68%
Floriande	31%	29%	66%	68%
Getsewoud	41%	33%	75%	68%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012.

Figuur 2.7: Meest beoefende sporten in Haarlemmermeer in 2012, naar leeftijdsgroepen

	24-34	35-44	45-54	55-64	65+	Haarlemmermeer
Fitness	35%	28%	33%	32%	28%	31%
Hardlopen	32%	30%	23%	14%	6%	23%
Wandelsport	6%	10%	18%	22%	21%	15%
Wielrennen	11%	7%	17%	20%	19%	14%
Tennis	8%	16%	12%	16%	15%	14%
Aerobics	9%	8%	6%	6%	2%	7%
Zwemmen	9%	5%	5%	7%	7%	6%
Voetbal	5%	5%	4%	2%	1%	4%
Golf	0%	0%	3%	8%	5%	3%
Squash	2%	2%	2%	1%	0%	1%
Skiën	1%	2%	2%	0%	1%	1%
Skaten	2%	2%	1%	1%	0%	1%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

Figuur 2.8: Redenen om te sporten in Haarlemmermeer, naar leeftijdsgroepen

	24-34	35-44	45-54	55-64	65+	Haarlemmermeer
Gezondheid / fitheid / lichaamsbeweging	86%	88%	90%	90%	84%	88%
Plezierbeleving / ontspanning	33%	40%	40%	45%	43%	40%
Sociale contacten / gezelligheid	33%	31%	34%	34%	47%	35%
Uitlaatklep / compensatie dagelijks leven	48%	39%	33%	16%	9%	31%
Afvallen	30%	28%	23%	19%	11%	23%
Natuurbeleving / lekker buiten zijn	14%	15%	23%	25%	26%	20%
Spieropbouw / kracht	20%	16%	14%	10%	10%	14%
Boeiende activiteit / leren vaardigheden	9%	8%	5%	6%	4%	7%
Presteren / competitie / winnen	8%	7%	6%	4%	4%	6%
Kwaliteit van vereniging (kader / accommodatie)	0%	1%	1%	1%	2%	1%
Anders	3%	2%	1%	1%	0%	1%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

Figuur 2.8: Redenen om te sporten, naar sporttype

	Teamsport	Duosport	Solosport
Boeiende activiteit / leren vaardigheden	8%	7%	4%
Uitlaatklep / compensatie dagelijks leven	49%	25%	30%
Gezondheid / fitheid / lichaamsbeweging	83%	86%	91%
Presteren / competitie / winnen	25%	13%	2%
Sociale contacten / gezelligheid	56%	66%	23%
Plezierbeleving / ontspanning	44%	58%	34%
Spieropbouw / kracht	9%	6%	17%
Afvallen	6%	13%	30%
Natuurbeleving / lekker buiten zijn	7%	16%	24%

Bron: Bevolkingsenquête 2012.

Hoofdstuk 3: Sportdeelname kinderen (4-11 jaar) en jongeren (12-23 jaar)

Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd

Het grootste deel van de jeugd in Haarlemmermeer sport regelmatig (tabel 3.1). Jongeren in de leeftijd 12 tot en met 17 sporten vaker dan jongere kinderen. Na het 18de levensjaar neemt de sportfrequentie enigszins af. Jongeren sporten voornamelijk in verenigingsverband; vooral jongens zijn vaak lid van een sportvereniging of sportschool. In 2012 blijft de groep sportende kinderen (volgens de RSO-norm) onverminderd groot. Zij zijn bovendien vaker gaan sporten. Meer jongeren van 12 tot en met 17 jaar zijn gaan sporten. Evenals 18-23 jarigen zijn ook zij frequenter gaan sporten dan vier jaar geleden.

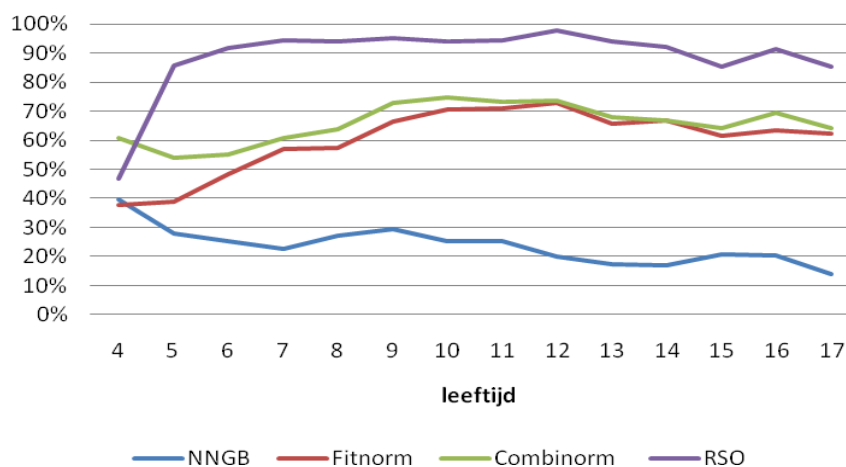
Tabel 3.1: Sportgedrag onder kinderen en jongeren in Haarlemmermeer, per leeftijdsgroep (2008-2012)

		2008			2012		
		4-11	12-17	18-23	4-11	12-17	18-23
RSO		87%	87%	79%	87%	91%	83%
Lidmaatschap (sporters)		78%	88%	73%	78%	85%	74%
Deelname aan competitie		50%	77%	44%	56%	74%	44%
Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)	Maandelijks	3%	5%	12%	2%	3%	4%
	Wekelijks	35%	16%	25%	28%	15%	20%
	Vaker	63%	79%	63%	70%	82%	75%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Omstreeks het vijfde levensjaar beginnen veel kinderen met het beoefenen van een sport. Vanaf deze leeftijd neemt het percentage kinderen dat voldoet aan de RSO-norm daarom sterk toe en blijft vervolgens vrij stabiel gedurende hun hele jeugd (figuur 3.2). Sport heeft een centrale plaats in het leven van veel kinderen en met het opgroeien gaan zij intensiever sporten, met als gevolg dat meer de fitnorm halen (figuur 3.3). Tot de leeftijd van 12 jaar neemt de groep die intensief met sport bezig is toe, om vervolgens weer iets terug te lopen. Deze jongeren sporten wel vaker in georganiseerd verband; zij zijn vaker lid van een sportvereniging en nemen frequenter deel aan competities of toernooien

Figuur 3.2: Percentage 4-17 jarigen dat voldoet aan beweeg- en sportnormen

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Lichaamsbeweging Haarlemmermeerse jeugd

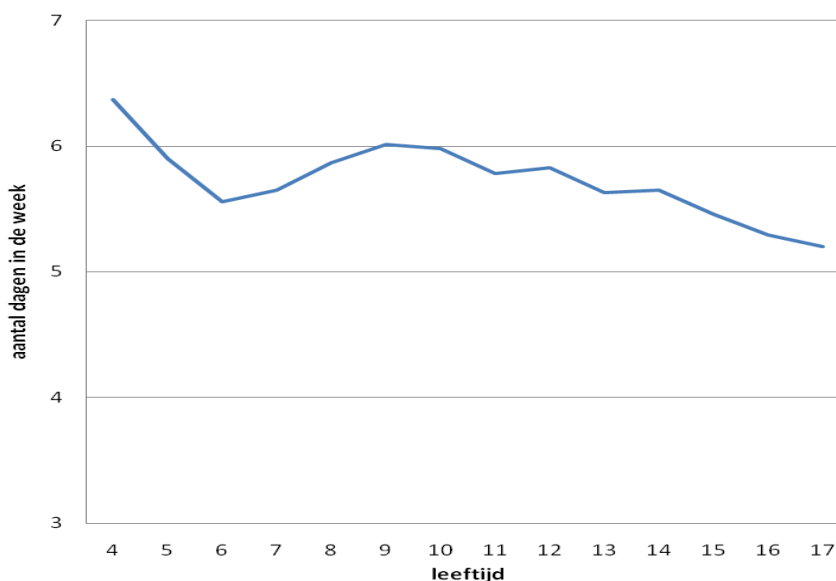
Sporten draagt bij aan de benodigde lichaamsbeweging die, zeker voor jeugdigen, zo van belang is voor de (psycho)sociale en motorische ontwikkeling, maar ook de lichamelijke gezondheid (TNO, 2010). Ondanks de grote belangstelling onder kinderen en jongeren om op regelmatige basis te sporten, haalt lang niet iedereen de dagelijkse lichaamsbeweging van één uur per dag, zoals voorgeschreven door de NNGB. Maar liefst driekwart van de jeugd haalt niet de aanbevolen dagelijkse lichaamsbeweging (figuur 3.3). Terwijl de jeugd op latere leeftijd intensiever met sport bezig gaat, zien we juist dat het aandeel dat voldoende lichaamsbeweging heeft terugloopt bij oudere jongeren. Hoeveel lichaamsbeweging de jeugd wekelijks heeft wordt duidelijk als we kijken naar het gemiddeld aantal dagen dat zij ten minste één uur lichaamsbeweging hebben; afgebeeld in figuur 3.4. Dit gemiddelde aantal dagen met een uur lichaamsbeweging loopt terug van 6 dagen voor een tienjarige naar iets meer dan 5 voor een 17-jarige. Dat sporten belangrijk is voor de totale hoeveelheid lichaamsbeweging blijkt uit het feit dat kinderen en jongeren die sporten over het geheel genomen meer lichaamsbeweging hebben dan zij die niet sporten. De lat om te voldoen aan de beweegnorm ligt echter hoog, waardoor een aanzienlijke groep van iets minder dan de helft niet aan de NNGB voldoet, maar wel aan de fitnorm (Figuur 3.5). Geregeld sporten is voor velen niet toereikend om aan de aanbevolen hoeveelheid lichaamsbeweging te komen. Problematisch is de groep die weinig sport en ook op andere wijze onvoldoende lichaamsbeweging heeft. Het gaat hier om ongeveer een derde van de jeugd.

Figuur 3.3: het percentage 4 t/m 11 jarigen en 12 t/m 17 jarigen dat voldoet aan beweegnormen, (2012)

	RSO-norm	NNGB-norm	Fitnorm	Combinorm
4 t/m 11 jaar	87%	28%	56%	64%
12 t/m 17 jaar	90%	18%	66%	68%
Totaal 4 t/m 17 jaar	88%	24%	60%	66%

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Figuur 3.4: Gemiddeld aantal dagen (per week) met ten minste één uur lichaamsbeweging, naar leeftijd.

Bron: Bevolkingsenquête 2012

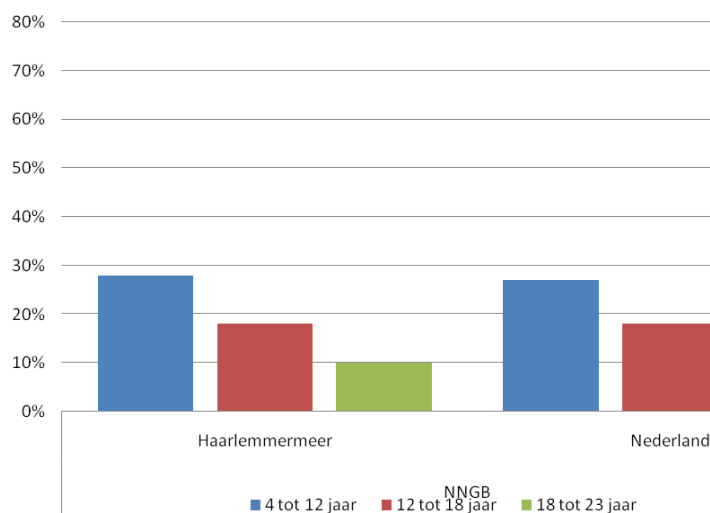
Figuur 3.5: percentage 4-11 jarigen en 12-17 jarigen dat voldoet aan de NNGB en/of de Fitnorm (2012)

	NNGB en Fitnorm	Uitsluitend NNGB	Uitsluitend Fitnorm	Geen van beide
4 t/m 11 jaar	18%	9%	38%	35%
12 t/m 17 jaar	15%	3%	51%	31%
Totaal 4 t/m 17 jaar	17%	7%	44%	33%

Bron: Bevolkingsenquête 2012

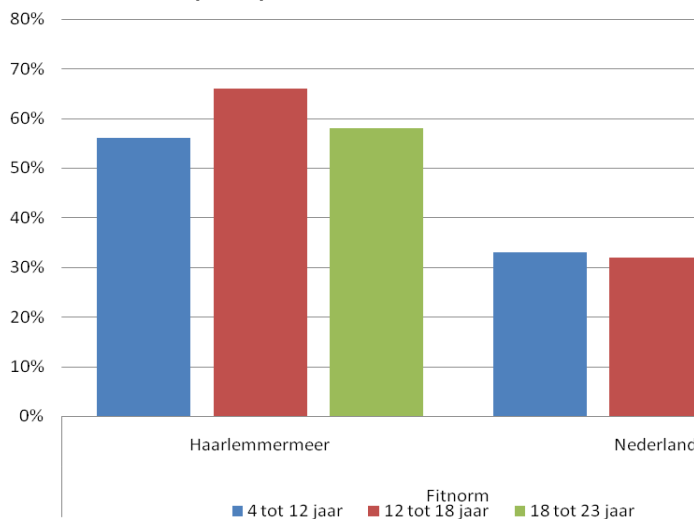
Onder de Haarlemmermeerse jeugd is het percentage dat voldoende lichaamsbeweging heeft volgens de NNGB gelijk aan de landelijke percentages (figuur 3.6). De verhoudingsgewijs grote belangstelling voor sportactiviteiten onder de jeugd van Haarlemmermeer is af te lezen aan het hogere percentage dat voldoet aan de fitnorm vergeleken met de landelijke situatie. Maar liefst twee keer zo veel kinderen en jongeren in Haarlemmermeer voldoen aan deze fitnorm, (figuur 3.7). Dientengevolge voldoen ook meer kinderen aan de combinorm dan landelijk het geval is (figuur 3.8).

Figuur 3.6: Bewegen Haarlemmermeerse jeugd volgens NNGB (2012), in vergelijking met Nederland (2010)

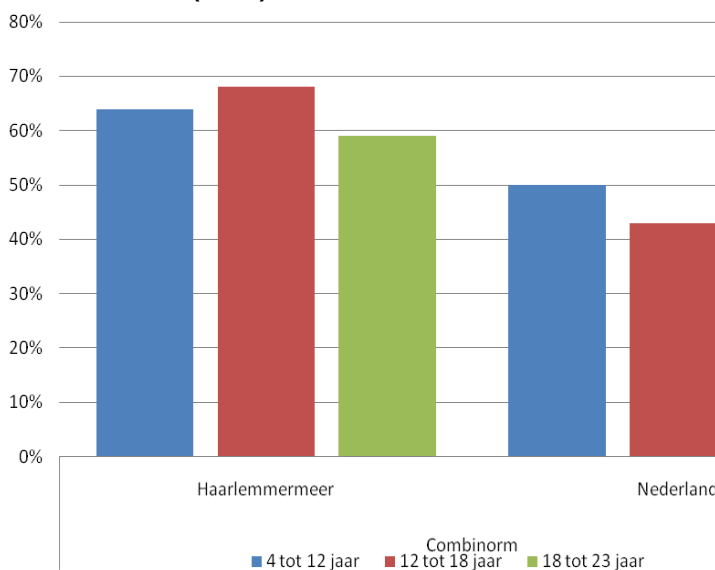
Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Figuur 3.7: Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd volgens Fitnorm (2012), in vergelijking met Nederland (2010)

Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Figuur 3.8: Sportdeelname Haarlemmermeerse jeugd volgens Combinorm (2012) in vergelijking met Nederland (2010)

Bron: TNO, 2010; Bevolkingsenquête 2012

Meest beoefende sporten en redenen om te sporten

In figuur 3.9 is een top tien opgenomen van de meest populaire sporten onder kinderen en jongeren, waar respectievelijk zwemmen en voetbal de lijst aanvoeren³. Ruim een derde van de kinderen zwemt wekelijks, vooral jongere kinderen. Het merendeel van deze 5, 6 en 7- jarigen heeft zwemles; slechts een kleine groep daarvan doet dit in schoolverband. Op 11 jarige leeftijd zijn nagenoeg alle kinderen in het bezit van een zwemdiploma. Bijna de helft beschikt dan over een a- en b-diploma en de andere helft heeft ook nog een c-diploma gehaald. Voetbal is na zwemmen de sport die door de meeste kinderen wordt beoefend, vooral door jongens. Meisjes zitten vaker op gymnastiek en dansen. De belangrijkste reden voor kinderen om voor een bepaalde sport te kiezen is volgens de ouders, net als in 2008, “omdat zij er plezier aan beleven”. “Een betere gezondheid van de kinderen” en “het onder de

³ Kinderen en jongeren zijn alleen bij een sport ingedeeld wanneer zij de sport minstens *wekelijks* beoefenen.

knie krijgen van de benodigde vaardigheden om een sport te kunnen beoefenen” zijn ook vaak genoemde redenen (tabel 3.10). Oudere kinderen hechten meer waarde aan “de sportprestatie op zich” en “het contact met andere kinderen”. De teamsporten voetbal en hockey worden dan ook onder 12 tot en met 17 jarigen het vaakst beoefend. Tegelijkertijd winnen solosporten als fitness en hardlopen onder jongeren aan populariteit. Zij sporten vaker met als doel om “fitter en gezonder te worden”. Deze trend zet zich voort onder 18-23 jarigen. In deze leeftijdscategorie zijn fitness en hardlopen de meest beoefende sporten.

Figuur 3.9: Meest beoefende sporten door kinderen en jongeren in Haarlemmermeer (2012)

4-11 jaar	12-17 jaar	18-23 jaar
1.Zwemmen (35%)	1.Voetbal (31%)	1.Fitness (49%)
2.Voetbal (26%)	2.Hockey (14%)	2.Hardlopen (29%)
3.gymnastiek, turnen en atletiek (17%)	3.Tennis (14%)	3.Voetbal (20%)
4.Danssport (15%)	4.Fitness (12%)	4.Zwemmen (12%)
5.Tennis (13%)	5.Hardlopen (12%)	5.Dansen (9%)
6.Hockey (11%)	6.Danssport (12%)	6.Hockey (8%)
7.vecht- en verdedigingssport (10%)	7.gymnastiek/turnen/atletiek (10%)	7.Wielrennen (6%)
8.Skaten (8%)	8.Paardensport (9%)	8.Wandelen (6%)
9.Paardensport (7%)	9.Zwemmen (6%)	9.Tennis (6%)
10. Schaatsen (4%)	10. Skaten (6%)	10.Volleybal (6%)

Bron: Bevolkingsenquête 2012

Tabel 3.10: Redenen om te sporten Haarlemmermeerse jeugd (2008-2012)

	4-11 jaar		12-17 jaar		18-23 jaar	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012
plezier	65%	72%	56%	49%	72%	36%
gezondheid, fitheid	57%	52%	62%	64%	52%	77%
boeiende activiteit, het leren van vaardigheden	46%	44%	28%	26%	44%	13%
gezelligheid; andere mensen leren kennen	36%	35%	44%	44%	35%	38%
buiten zijn	18%	21%	16%	20%	21%	11%
presteren	15%	15%	34%	28%	15%	20%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Verschillen in sport- en beweeggedrag tussen wijken en een vergelijking met vier jaar geleden.

In sportdeelname en beweeggedrag van kinderen zijn verschillen tussen wijken waar te nemen. Kinderen in de *contrastdorpen*⁴ nemen naar verhouding vaker deel aan sport dan in andere wijken (tabel 3.11). In dit wijktype sporten *nu* meer kinderen dan vier jaar geleden. Vooral in Rijsenhout is het percentage dat aan de RSO-norm voldoet toegenomen. Onder sportende kinderen is gemeentebreed sprake van een toename in sportfrequentie. Deze ontwikkeling doet zich vooral voor in de *kleine moderne* en de *postmoderne wijken*; kinderen in Pax, Floriande en Getsewoud zijn vaker gaan sporten. In Pax is de sportfrequentie in 2012 het hoogst; dit ondanks een wat lager aandeel sportende kinderen. In Graan voor Visch en Overbos sporten kinderen minder vaak; kinderen voldoen hier dan ook minder vaak aan de fitnorm. In Bornholm, Floriande en Getsewoud bewegen kinderen juist meer dan leeftijdgenootjes in andere wijken, wat tot op zekere hoogte is terug te voeren op het feit dat zij vaker zelf op de fiets naar school gaan.

⁴ In tabel 3.9 zijn ook de wijktypen afgebeeld. Het aantal respondenten in veel kleinere kernen is te klein om betrouwbare uitspraken over te kunnen doen.

In de *contrastdorpen* zijn niet alleen kinderen maar ook jongeren de afgelopen vier jaar vaker gaan sporten, met als gevolg dat het aandeel sportende jongeren hoger ligt dan in andere wijken (Tabel 3.12). Dit geldt ook voor Badhoevedorp, waar verhoudingsgewijs veel jongeren aan de NNGB- en fitnorm voldoen. In de *kleine moderne wijken* en de *postmoderne wijken* zijn jongeren ook vaker gaan sporten dan vier jaar geleden. In Graan voor Visch sporten jongeren minder frequent en voldoen zij minder vaak aan de fitnorm dan in andere wijken.

Figuur 3.11: Sportgedrag 4-11 jarigen, naar wijk(type) (2008-2012)

	RSO		Lidmaatschap (sporters)		Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)					
	2008	2012	2008	2012	Maandelijks		Wekelijks		Vaker	
					2008	2012	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	87%	85%	80%	74%	3%	2%	27%	27%	70%	72%
Contrastdorpen	87%	94%	74%	83%	2%	0%	32%	24%	66%	76%
Vijfhuizen	93%	94%	70%	73%	0%	0%	34%	23%	66%	77%
Rijshout	85%	94%	76%	91%	4%	1%	34%	23%	63%	76%
Lisserbroek	82%	*	78%	*	4%	*	27%	*	70%	*
Mozaïekkernen	89%	89%	81%	81%	3%	2%	26%	26%	72%	71%
Hoofddorp dorp	85%	85%	75%	78%	2%	0%	30%	23%	69%	77%
Nieuw-Vennep dorp	84%	*	85%	*	3%	*	27%	*	70%	*
Zwanenburg	86%	87%	83%	80%	3%	5%	26%	23%	71%	72%
Badhoevedorp	95%	90%	81%	84%	4%	1%	22%	22%	75%	77%
Kleine Moderne wijken	86%	83%	70%	70%	1%	4%	41%	23%	58%	74%
Graan voor Visch	74%	83%	*	62%	*	5%	*	32%	*	63%
Pax	91%	78%	72%	84%	0%	6%	35%	11%	65%	83%
Linquenda	92%	91%	76%	66%	2%	0%	39%	26%	59%	74%
Grote Moderne wijken	87%	84%	75%	77%	2%	2%	37%	32%	60%	66%
Bornholm	82%	85%	76%	70%	4%	0%	33%	38%	63%	62%
Overbos	86%	83%	75%	83%	2%	4%	41%	31%	57%	65%
Toolenburg	90%	84%	75%	78%	2%	2%	37%	29%	61%	69%
Postmoderne wijken	86%	88%	78%	78%	3%	2%	37%	28%	60%	70%
Floriande	88%	86%	80%	77%	3%	2%	33%	26%	63%	73%
Getsewoud	86%	90%	77%	80%	3%	2%	40%	31%	56%	67%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Figuur 3.12: Sportgedrag 12-17 jarigen, naar wijk(type) (2008-2012)

	RSO		Lidmaatschap (sporters)		Gemiddeld aantal keer sporten (sporters)					
	2008	2012	2008	2012	Maandelijks		Wekelijks		Vaker	
					2008	2012	2008	2012	2008	2012
Historische kernen	87%	94%	86%	84%	5%	2%	15%	18%	80%	80%
Contrastdorpen	85%	93%	89%	89%	2%	2%	18%	13%	81%	85%
Rijsenhout	78%	*	80%	*	5%	*	12%	*	83%	*
Mozaïekkernen	90%	93%	85%	84%	2%	3%	16%	12%	82%	84%
Hoofddorp dorp	93%	92%	81%	77%	3%	3%	23%	15%	74%	82%
Zwanenburg	88%	94%	82%	90%	3%	8%	16%	18%	81%	74%
Badhoevedorp	91%	97%	92%	89%	2%	2%	10%	10%	88%	88%
Kleine Moderne wijken	88%	88%	80%	85%	9%	5%	19%	20%	72%	75%
Grote Moderne wijken	83%	90%	87%	82%	5%	5%	19%	15%	76%	80%
Bornholm	77%	94%	*	92%	*	8%	*	14%	*	78%
Overbos	85%	90%	88%	72%	8%	3%	15%	13%	76%	84%
Toolenburg	84%	89%	87%	83%	4%	4%	17%	17%	79%	79%
Postmoderne wijken	83%	90%	81%	86%	7%	2%	17%	16%	76%	82%
Floriande	85%	91%	75%	87%	8%	3%	19%	14%	72%	83%
Getsewoud	81%	89%	88%	85%	6%	2%	15%	18%	79%	80%

Bron: Bevolkingsenquêtes: 2008 en 2012

Hoofdstuk 4: Tevredenheid over sportaccommodaties

Veranderingen in ruimte en accommodaties

Sport bestaat uit verschillende activiteiten die elk hun eigen eisen stellen aan de omgeving. De behoefte aan ruimte en accommodaties voor sport en verwante activiteiten is afhankelijk van de groei of krimp van onderscheiden activiteiten. Zo veranderen sportvoorkeuren in de levensloop: zowel landelijk als in Haarlemmermeer noemen kinderen zwemmen als eerste sport, bij ouderen verschuift dat naar fietsen en wandelen. Veldvoetbal is bij jeugdigen een goede tweede, maar boven de 35 jaar staat het niet meer in de top 5 van favoriete sporten (zie Hoofdstuk 2 en 3). Met de jaren verschuift de behoefte aan formele binnen- en buitenaccommodaties naar sportvoorzieningen in de openbare ruimte. Deze ruimte dient dan aangepast aan de behoeftes van fietsers, wandelaars en hardlopers (SCP, 2010). In dit hoofdstuk onderzoeken we in hoeverre Haarlemmermeerse sportaccommodaties voldoen aan de sportbehoeften van inwoners in uiteenlopende levensfasen.

Tevredenheid over sportvoorzieningen

Tevredenheid toegenomen; een groeiend aantal voetballers is echter kritisch

De laatste vier jaar is de tevredenheid over sportvoorzieningen en –mogelijkheden in Haarlemmermeer met 10% gestegen: 6 op de 10 inwoners – zowel jongeren als volwassenen – is uitgesproken tevreden⁵. Met name in de *historische kernen* en in de *postmoderne wijken* is de houding t.o.v. sportaccommodaties verbeterd. Wanneer we de tevredenheid per beoefende sport bezien, valt één ontwikkeling op die juist een dalende trend toont. Een toenemend aantal voetballers is juist minder tevreden over hun sportvoorzieningen en -mogelijkheden dan in 2008. De beperkte capaciteit aan voetbalvelden bij een aantal voetbalverenigingen in Haarlemmermeer, in combinatie met de kwaliteit van de velden die in een aantal gevallen tekortschiet, is hier mogelijk een verklaring voor. Bovendien is bij een tweetal voetbalverenigingen in Hoofddorp sprake van een wachtlijst, waardoor circa 250 kinderen op dit moment geen lid kunnen worden (KNVB, 2012).

Speelvoorzieningen sluiten niet altijd aan op veranderende behoeften

In de *kleine en grote moderne wijken* – Graan voor Visch tot Overbos – komt het beeld in 2012 overeen met dat van vier jaar geleden: de tevredenheid bleef gelijk. Ouders van de jongste kinderen (4-11 jaar) melden dat er slechts een beperkt aantal speelvoorzieningen is in de buurt óf dat deze onvoldoende aansluiten bij de speel –en beweegbehoeften van hun kinderen. Dit laatste punt is in lijn met de bevindingen van eerder onderzoek (Jeugdombud, 2010). Door verschillen in demografische samenstelling en ontwikkeling stelt de jeugd, die uit verschillende leeftijdsgroepen bestaat, navenant uiteenlopende eisen aan de woonomgeving. Dit vraagt om een meer gedifferentieerde en flexibele openbare ruimte dan nu het geval is. Aangezien omvang en samenstelling van de jeugd in een aantal wijken zullen veranderen, dient de openbare ruimte dusdanig ingericht dat het kan meebewegen met de veranderende sport –en beweegbehoeften van de jeugd. Met de leeftijd verschuift de behoefte van wipkippen in speeltuintjes naar sportveldjes en ontmoetingsplekken.

Zwanenburg mist zwembad

Hoewel gemeentebreed slechts 5% van onze inwoners – gelijk aan 2008 – ontevreden is over de sportvoorzieningen in Haarlemmermeer, valt het ongenoegen van één woongemeenschap op. Zwanenburgers klagen hoofdzakelijk over hetzelfde onderwerp als vier jaar geleden, het gemis van een zwembad. De sluiting van het zwembad van enkele jaren geleden blijft onverminderd een breed gedeelde frustratie in deze kern.

⁵ Zowel in 2008 als in 2012 is slechts 5% ontevreden.

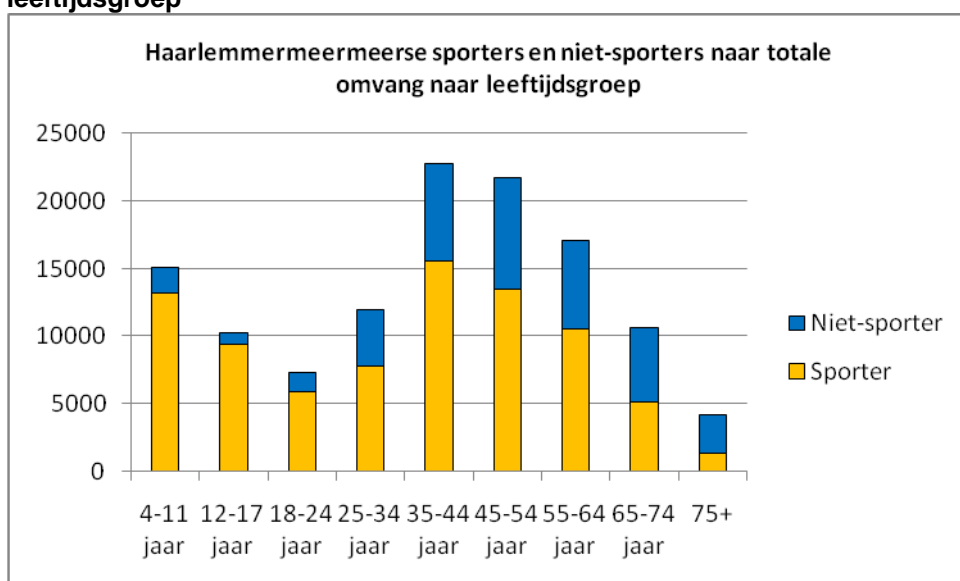
Belangrijke aspecten van sportvoorzieningen

Door een grote oppervlakte en een ruime geografische spreiding van wijken en kernen liggen woon-, werk- en recreatielocaties in Haarlemmermeer verder van elkaar af dan in menig ander woongebied. Dit verklaart waarom onze inwoners – zowel jong als oud – het belang van nabijheid en bereikbaarheid van sportvoorzieningen vaak noemen. ‘Lang moeten reizen’ doet echte nauwelijks afbreuk aan hun sportgedrag. Kortom, bewoners laten de nabijheid van voorzieningen – naast het sportaanbod en de kwaliteit van de accommodaties – sterk meewegen in hun keuze voor sportvoorzieningen, maar het is vrijwel nooit doorslaggevend in de keuze om definitief te stoppen met de sportbeoefening. Dit laatste hangt veel meer samen met de toenemende drukte in het leven, waarbij sport het eerste element is dat wegvalt in de drukke combinatie van werk, gezin, sociale contacten en vrijetijdsbesteding.

Hoofdstuk 5: Niet-sporters⁶: achtergrondkenmerken en motieven

De sportdeelname van verschillende leeftijdsgroepen is geprojecteerd op de absolute aantallen Haarlemmermeeders in die groepen (zie figuur 5.1). Hieruit blijkt dat kinderen en jongeren, hoewel ze procentueel gezien het meest aan sport doen, in absolute zin *niet* de grootste groep sporters zijn. Meer dan de helft van de sporters in Haarlemmermeer is namelijk ouder dan 25 jaar. Deze sporters hebben andere wensen en motieven om te sporten dan de jongste inwoners. Bij het aanbieden van sporttypen en -accommodaties moet hier terdege rekening mee worden gehouden. Ook zijn volwassenen bij de *niet*-sporters in absolute zin de grootste groep. Op dit moment is namelijk 71% van de niet-frequent sportende Haarlemmermeerder tussen de 18 en 64 jaar.

Figuur 5.1: Haarlemmermeerse sporters en niet-sporters, naar totale omvang per leeftijdsgroep

Ondanks de wens van de overheid en sportorganisaties om zo veel mogelijk mensen te laten sporten, zijn er dus nog velen die dat niet willen of kunnen. Dat heeft niet alleen met leeftijd te maken, maar ook met andere achtergrondkenmerken. Zowel in Nederland als in Haarlemmermeer hebben jongeren die niet frequent sporten vaker een niet-westerse etnische achtergrond en groeien vaker op in een gezin met één ouder. De redenen om wel of niet te sporten lopen uiteen (Tabel 5.1). Ouders van kinderen – met name 4 t/m 6 jaar – geven aan dat ze hun kinderen nog te jong vinden om te sporten. Daarnaast speelt voor 1 op de 5 jonge ouders ook mee dat de kosten te hoog zijn; een minderheid kan de sporttijden niet combineren met hun eigen levensritme.

In de pubertijd gaan jongeren andere interesses ontwikkelen en een breder vrijetijdspatroon krijgen. Haardoor verschuift de aandacht voor sport vaak naar de achtergrond (SCP, 2010). Na de adolescentie zien we dat steeds meer mensen stoppen met sporten, vanwege de drukte die gepaard gaat met het combineren van werk, gezin en sociale contacten. Met de toename van de leeftijd (65+) zien we een verschuiving naar motieven als “een te hoge leeftijd” en “fysieke ongemakken”. Uiteraard een logisch gevolg van de levensfase waarin deze mensen zich bevinden.

⁶ Niet-sporters zijn mensen die minder dan 1x in de maand sporten

Tabel 5.1: Motieven om niet te sporten naar leeftijdsgroep

	Motief 1	Motief 2	Motief 3
4-11 jaar	Te jong (51%)	Te duur (17%)	Tijden ongunstig (7%)
12-17 jaar	Geen tijd (39%)	Sport niet leuk (35%)	Te duur (25%)
18-24 jaar	*	*	*
25-34 jaar	Te druk met werk (56%)	Te druk met gezin (51%)	Te hoge kosten (30%)
35-44 jaar	Te druk met gezin (56%)	Te druk met werk (45%)	Te hoge kosten (34%)
45-54 jaar	Te druk met werk (46%)	Te druk met gezin (32%)	Geen interesse (29%)
55-64 jaar	Geen interesse (30%)	Te druk met werk (28%)	Fysieke ongemakken (26%)
65-74 jaar	Mijn leeftijd (48%)	Geen interesse meer (25%)	Fysieke ongemakken (23%)
75+	Mijn leeftijd (76%)	Geen interesse meer (15%)	Fysieke ongemakken (12%)

*Te laag aantal respondenten

Hoofdstuk 6: Conclusies en signalen

De vraag die in deze tweede editie van het Sportlandschap centraal staat is in hoeverre het sportgedrag van Haarlemmermeeders is veranderd ten opzichte van 2008. Volwassenen blijken minder te bewegen, maar wel meer te zijn gaan sporten. Haarlemmermeeders bewegen minder dan landelijk, maar compenseren dit door frequent sportgedrag, dat hier boven het landelijk gemiddelde ligt. Vooral drukbezette jonge ouders, voor wie vrije tijd een schaars goed is, vertonen dit compensatiegedrag. In de *postmoderne wijken* Floriande en Getsewoud zijn actieve sporters dan ook sterk vertegenwoordigd.

Het aandeel sportende kinderen in Haarlemmermeer is ook in 2012 weer onverminderd hoog. De sportfrequentie is in vergelijking met 2008 zelfs toegenomen en is hoger dan landelijk. Kortom, onze jeugd sport veel en is de afgelopen vier jaar nog meer gaan sporten. Toch haalt driekwart van onze jeugd, evenmin als landelijk, de aanbevolen dagelijkse lichaamsbeweging van één uur per dag.

Het verbeteren of op peil houden van de gezondheid is voor Haarlemmermeeders dé motivatiebron om te gaan sporten. Andere motivaties zijn afhankelijk van het type sport.

- Inwoners die actief zijn in **teamverband**, sporten vooral vanuit sociale overwegingen: plezier in het sporten, ontmoeten van mensen en voor de gezelligheid;
- Inwoners die **individueel** actief zijn, vallen – qua motivatie – uiteen in twee groepen. Aan de ene kant zijn er inwoners die sporten vanuit de behoefte om fitter te worden en hun lichaamskracht te verbeteren. Aan de andere kant zijn er individuele sportbeoefenaars die vooral ontspanning zoeken in de vorm van activiteiten in natuur en buitenlucht.

De tevredenheid over sportvoorzieningen en -mogelijkheden is onder jongeren én ook onder volwassenen de afgelopen vier jaar toegenomen.

Sportvoorkeuren en -gedrag veranderen met de leeftijd:

- Kinderen noemen zwemmen als eerste sport; ouderen prefereren fietsen en wandelen. Veldvoetbal is bij jeugdigen een goede tweede, maar staat boven de 35 jaar niet meer in de top 5.
- De behoefte aan sportaccommodaties verandert met het ouder worden van formele binnen- en buitenaccommodaties naar de vrije openbare ruimte.
- Ook de redenen om niet te sporten, hangen sterk samen met de levensfase: pubers krijgen andere interesses, 30- en 40'ers zijn te druk met werk en gezin, ouderen krijgen steeds meer last van fysieke ongemakken en van blessures.

Signalen

Om inzicht te krijgen in sport- en beweeggedrag worden in Nederland verschillende normen gehanteerd, die elk een ander licht werpen op de zaak. In Haarlemmermeer worden de beoogde effecten van het sportbeleid afgemeten aan het aandeel inwoners dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB); de norm die voorschrijft dat je iedere dag een half uur moet bewegen. Het voldoen aan de NNGB is vooral afhankelijk van dagelijkse beweggewoonten, zoals fietsen naar het werk en school. Door intensief te sporten is deze norm nauwelijks te halen. Ontwikkelingen in het sportgedrag zijn daarom beter te volgen in een sportnorm als de Fitnorm.

Onderzoeksverantwoording

Steekproeftrekking voor veldwerkonderzoek

Voor dit onderzoek is veldwerk verricht in de vorm van een vragenlijst die schriftelijk of digitaal ingevuld kon worden. Er zijn aselechte steekproeven getrokken onder inwoners uit vier verschillende leeftijdscategorieën: 4-11 jaar, 12-17 jaar, 17-23 jaar en 24 jaar en ouder. De vragenlijst voor 4-11 jarigen is afgenomen onder ouders. Voor de volwassen inwoners in de leeftijd van 18 tot 85 jaar zijn thuiswonende kinderen en personen in tehuizen en instellingen buiten de steekproef gehouden.

Bij de steekproeftrekking is rekening gehouden met de verschillen in bevolkingsomvang in wijken en kernen. Deze verschillen hebben namelijk tot gevolg dat in kleine wijken en kernen relatief grotere steekproeven nodig zijn. In totaal zijn onder volwassenen 15.000 vragenlijsten uitgezet in wijken en kernen (zie tabel 4). De aantallen voor de jeugd zijn terug te vinden in tabel 1 tot en met 3.

Hoewel het een personensteekproef is – waarbij alle personen een gelijke kans hebben om in de steekproef opgenomen te worden – is er bij volwassenen voor gezorgd dat slechts één vragenlijst per adres werd uitgezet. Dit om te voorkomen dat huishoudens van wie de kinderen ook in steekproef zaten belast zouden worden met veel vragenlijsten. Een bijkomend voordeel van deze aanpak is dat iedere respondent één huishouden representeert. Het nadeel is echter dat meerpersoonshuishoudens in de steekproef iets – maar wel systematisch – zijn ondervertegenwoordigd.

Tabel 1: Steekproef kinderen 4-11 jaar en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	423	161	65	40,4
Hoofddorp Graan voor Visch	452	140	56	40,0
Hoofddorp Pax	759	164	71	43,4
Hoofddorp Bornholm	968	188	71	37,7
Hoofddorp Overbos	1594	264	112	42,4
Hoofddorp Toolenburg	2909	419	170	40,6
Hoofddorp Floriande	884	236	87	36,8
Nieuw-Vennep Dorp	435	183	64	35,0
Nieuw-Vennep Linqenda	3142	438	202	46,1
Nieuw-Vennep Getsewoud	827	245	82	33,5
Zwanenburg	608	263	105	40,0
Badhoevedorp	1146	306	129	42,1
Vijfhuizen	495	161	64	39,7
Rijsenhout	366	176	52	29,6
Lisserbroek	367	157	47	29,9
Historische kernen	647	269	91	33,8
Totaal	16022	3770	1468	38,9

Tabel 2: Steekproef jongeren 12-17 jaar en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	247	181	17	9,4
Hoofddorp Graan voor Visch	384	150	41	27,3
Hoofddorp Pax	530	188	70	37,3
Hoofddorp Bornholm	781	238	73	30,7
Hoofddorp Overbos	1461	286	130	45,5
Hoofddorp Toolenburg	1396	383	112	29,2
Hoofddorp Floriande	724	332	94	28,3
Nieuw-Vennep Dorp	281	212	36	17,0
Nieuw-Vennep Linqenda	1459	348	116	33,4
Nieuw-Vennep Getsewoud	606	244	67	27,5
Zwanenburg	559	309	79	25,6
Badhoevedorp	1003	348	101	29,0
Vijfhuizen	293	205	33	16,1
Rijsenhout	304	187	34	18,2
Lisserbroek	338	217	44	20,2
Historische kernen	489	282	69	24,5
Totaal	10855	4108	1116	27,2

Tabel 3: Steekproef volwassenen 18-23 jaar thuiswonend en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	162	80	12	15,0
Hoofddorp Graan voor Visch	275	54	7	12,9
Hoofddorp Pax	472	94	14	15,0
Hoofddorp Bornholm	800	148	26	17,6
Hoofddorp Overbos	1058	148	29	19,6
Hoofddorp Toolenburg	796	155	30	19,3
Hoofddorp Floriande	734	157	41	26,1
Nieuw-Vennep Dorp	178	59	10	16,9
Nieuw-Vennep Linqenda	599	250	48	19,2
Nieuw-Vennep Getsewoud	468	158	27	17,1
Zwanenburg	418	180	24	13,3
Badhoevedorp	582	268	38	14,2
Vijfhuizen	232	83	12	14,5
Rijsenhout	248	89	17	19,2
Lisserbroek	339	79	12	15,2
Historische kernen	404	122	19	15,6
Totaal	7765	2123	366	17,2

Tabel 4: Steekproef volwassenen 18-84 jaar uitwonend en respons (%) per gebied

	Populatie	Steekproef	Respons	Respons %
Hoofddorp Dorp	10277	1090	208	19,1
Hoofddorp Graan voor Visch	2446	1020	197	19,3
Hoofddorp Pax	4025	600	254	42,3
Hoofddorp Bornholm	6306	660	313	47,4
Hoofddorp Overbos	8350	850	318	37,4
Hoofddorp Toolenburg	11377	900	321	35,7
Hoofddorp Floriande	12298	1290	370	28,7
Nieuw-Vennep Dorp	7768	800	208	26,0
Nieuw-Vennep Linqenda	2992	790	267	33,8
Nieuw-Vennep Getsewoud	11094	1070	251	23,5
Zwanenburg	5897	1090	291	26,7
Badhoevedorp	9056	1030	340	33,0
Vijfhuizen	3397	810	228	28,1
Rijsenhout	3217	870	197	22,6
Lisserbroek	2813	830	194	23,4
Historische kernen	6035	1270	332	26,1
Totaal	107348	14970	4289	28,7

Weging en ophoging

Niet alle leeftijdsgroepen responderen evenveel en hetzelfde geldt voor het geslacht van de kandidaten. De respons van de volwassenen is per onderscheiden gebied gewogen naar vijfjarige leeftijdsgroep, naar geslacht en naar het aantal volwassenen in het huishouden. Dit laatste heeft als doel de correctie van systematische ondervetekening van meerpersoonshuishoudens. Bij de weging is bovendien rekening gehouden met verschillen in bevolkingsgrootte tussen onderscheiden gebieden. Dit biedt de mogelijkheid om analyses uit te voeren op het niveau van Haarlemmermeer. De bevolkingsomvang in wijken en kernen is dan immers in proportie teruggebracht naar de feitelijke situatie. De weging heeft geen effect op het totaal aantal respondenten. In sommige gevallen is de respons opgehoogd naar de totale bevolking van 18 tot 85 jaar of is de respons opgehoogd naar het aantal huishoudens. Bij de jeugdgroepen is hetzelfde gebeurd, maar daarbij is niet per vijfjarige leeftijdsgroep, maar per leeftijdsjaar nagewogen. Hier heeft de huishoudencorrectie niet plaatsgevonden, omdat het hier wel een zuivere personensteekproef betreft.

Afwijkingen in cijfers uit 2008 in Sportlandschap 1 en 2

Voor een nauwkeurige evaluatie van het sportbeleid is informatie op wijkniveau noodzakelijk. Hierdoor is de opzet van de steekproef voor het 2^e sportlandschap 2012 anders dan die voor het rapport uit 2008. Om de vergelijking tussen 2008 en 2012 toch mogelijk te maken hebben we de wegeningen voor respondenten uit 2008 aan moeten passen aan de nieuwe gebiedsindeling (op wijkniveau). Hierdoor wijken de cijfers voor 2008 in dit tweede Sportlandschap soms iets af van die in het rapport uit 2008. De verschillen zijn echter dermate gering, dat de herberekening van de cijfers uit 2008 voor dit rapport geen inhoudelijke, noch beleidsmatige gevolgen heeft.

Literatuurverantwoording

CBS (2012). Steeds meer overgewicht.

KNVB (2012). Capaciteit Haarlemmermeer.

SCP (2010). Sport: een leven lang. Sociaal Cultureel Planbureau : Den Haag.

Team onderzoek (2008). Het sportlandschap van Haarlemmermeer 2008. Hoofddorp: gemeente Haarlemmermeer.

Team Onderzoek (2010). Jeugdomnibus. Hoofddorp: gemeente Haarlemmermeer.

Team onderzoek (2011). Kijk op de Wijk 3. Tussen bochten en rechte lijnen. Hoofddorp: gemeente Haarlemmermeer.

TNO (2010). Trendrapport bewegen en gezondheid 2008-2009. Leiden: De Bink.

Tabellen bijlage

Tabel B1: Sportgedrag bij 4 tot en met 17-jarigen

leeftijd	RSO		Lidmaatschap (sporters)		Deelname competitie		Gemiddeld aantal keer sporten					
							maandelijks		wekelijks		vaker	
	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2012
4	58%	43%	53%	52%	5%	10%	2%	3%	67%	51%	31%	46%
5	84%	85%	57%	53%	9%	13%	3%	1%	48%	50%	50%	49%
6	90%	93%	67%	68%	24%	35%	3%	2%	40%	37%	58%	61%
7	92%	96%	79%	78%	49%	58%	3%	2%	37%	20%	60%	78%
8	89%	93%	88%	91%	62%	69%	3%	2%	30%	26%	67%	71%
9	92%	95%	88%	87%	73%	75%	2%	1%	27%	24%	71%	76%
10	90%	92%	91%	88%	81%	77%	3%	3%	21%	13%	76%	85%
11	95%	96%	91%	90%	79%	81%	3%	2%	22%	18%	75%	80%
12	90%	98%	92%	91%	81%	82%	2%	4%	18%	13%	81%	82%
13	90%	94%	88%	86%	79%	80%	5%	2%	14%	17%	80%	81%
14	88%	92%	90%	91%	79%	82%	2%	2%	13%	11%	86%	87%
15	87%	85%	89%	81%	79%	69%	6%	3%	13%	20%	80%	77%
16	81%	92%	85%	79%	76%	70%	5%	8%	19%	10%	76%	83%
17	82%	85%	81%	78%	67%	59%	8%	2%	21%	20%	71%	78%

Bron: Bevolkingsenquête 2008 en 2012

Tabel B2: Het percentage kinderen en jongeren dat de NNGB, Fitnorm en Combinorm haalt, naar wijk (2012)

	NNGB		Fitnorm		Combinorm	
	4-11	12-17	4-11	12-17	4-11	12-17
Historische kernen	34%	19%	57%	65%	67%	66%
Contrastdorpen	26%	20%	61%	67%	67%	71%
Vijfhuizen	22%	*	56%	*	55%	*
Rijsenhout	26%	*	62%	*	67%	*
Mozaïekkernen	25%	21%	58%	70%	62%	71%
Hoofddorp dorp	32%	7%	63%	72%	64%	70%
Zwanenburg	18%	6%	53%	68%	52%	71%
Badhoevedorp	26%	14%	60%	79%	68%	80%
Kleine Moderne wijken	22%	15%	49%	62%	59%	65%
Graan voor Visch	17%	*	35%	*	47%	*
Pax	21%	*	60%	*	68%	*
Linguenda	27%	*	52%	*	60%	*
Grote Moderne wijken	28%	17%	53%	64%	63%	67%
Bornholm	34%	3%	49%	71%	60%	69%
Overbos	27%	6%	43%	57%	54%	59%
Toolenburg	26%	15%	60%	65%	70%	70%
Postmoderne wijken	30%	17%	57%	64%	67%	66%
Floriande	30%	9%	57%	64%	68%	68%
Getsewoud	29%	16%	57%	64%	65%	65%

Bron: Bevolkingsenquête 2012

